

۱۰ دقیقه

فارسی:

صفحه‌ی ۴۹ تا صفحه‌ی ۷۷

مهارت‌های نوشتاری:

صفحه‌ی ۱۲ تا صفحه‌ی ۵۶

سؤال‌های فارسی

۱- ابیات زیر را به ترتیب، کدام واژه‌ها پر می‌کنند؟ (نگاه به گذشته)

(الف) برو شادی کن ای یار دل‌افروز / غم فردا نشاید ... امروز

(ب) کس عهد وفا چنان که پروانه‌ی ... / با دوست به پایان نشنیدیم که برد

(۱) خُرد، خورد (۲) خُرد، خُرد (۳) خورد، خورد (۴) خورد، خُرد

۲- کدام واژه نادرست معنا شده است؟

(۱) عَجَز: ناتوانی (۲) گیتی: بزرگ (۳) هجوم: یورش (۴) گوشزد: یادآوری

۳- در ترکیب‌های کدام گزینه نادرستی املائی وجود دارد؟

(۱) کامیون قرازه، غلّات فراوان (۲) قلمزنی روی نقره، هوهوی باد
(۳) بیتوته در قهوه‌خانه، اهالی اصفهان (۴) عمارت عالی‌قاپو و منارجنبان، گنبد و گلدسته

۴- «قصه‌های مجید» و «قصه‌ی سار و سیب» به ترتیب نوشته‌ی چه کسانی است؟

(۱) هوشنگ مرادی کرمانی، نادر ابراهیمی (۲) نادر ابراهیمی، هوشنگ مرادی کرمانی
(۳) عباس اقبال آشتیانی، نادر ابراهیمی (۴) عباس اقبال آشتیانی، هوشنگ مرادی کرمانی

۵- کدام عبارت را باید ویرایش کرد؟

(۱) اگر تو خون من و همه‌ی جهانیان را بریزی، همه اقرار می‌کنیم که جرم از طرف ما بوده است.
(۲) همان‌طور که ماه و خورشید به منازل خود می‌رسد، ای خداوند، یار مرا نیز به من بازرسان!
(۳) سست‌عهدی که قیمت عشق را نمی‌داند و بار جفا را تحمّل نمی‌کند، در عشقش صادق نیست.
(۴) و اگر مرا با شمشیرت بزنی، با تو دشمنی ندارم. دشمن آنم که میان من و شمشیر تو، سپر می‌شود!

۶- کدام مصراع فعل اسنادی دارد؟

(۱) صحبت حکّام، ظلمت شب یلداست (۲) مرا امید وصال تو زنده می‌دارد.
(۳) کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها (۴) آن کس که اوفتاد خدایش گرفت دست

۷- نقش دستوری «کاسه» و «ما» در بیت زیر، به ترتیب کدام است؟

«پیش از آنی که پر از خاک شود کاسه‌ی چشم / چشم ما در پی خوبان جهان خواهد بود»
(۱) مفعول، نهاد (۲) مفعول، مضاف‌الیه (۳) نهاد، مضاف‌الیه (۴) نهاد، نهاد

۸- جابه‌جایی اجزای جمله در بیت گزینه‌ی ... بیش‌تر و واضح‌تر است.

(۱) مسلمانان مرا وقتی دلی بود / که با وی گفتمی گر مشکلی بود
(۲) این شرح بی‌نهایت کز زلف یار گفتند / حرفیست از هزاران کاندر عبارت آمد
(۳) چو مستم کرده‌ای مستور منشین / چو نوشم داده‌ای زهرم منوشان
(۴) چگونه باز کنم بال در هوای وصال / که ریخت مرغ دلم پر در آشیان فراق

۹- به ترتیب در عبارت الف، «قلب» به دلیل ... با «لانه‌ی گنجشک» متفاوت دانسته‌شده و در بیت ب، ... ستایش شده‌است.

(الف) قلب، لانه‌ی گنجشک نیست که بهار ساخته شود و در پاییز باد آن را با خودش ببرد.

(ب) این زندگی حلال کسانی که همچو سرو / آزاد زیست کرده و آزاد می‌روند

(۱) شکننده‌بودن، وارستگی (۲) شکننده‌بودن، خیرخواهی
(۳) دوام‌داشتن، وارستگی (۴) دوام‌داشتن، خیرخواهی

۱۰- معنای کلی کدام بیت به عبارت «وقت طلاست» نزدیک است؟

(۱) زهی زمانه‌ی ناپایدار عهدشکن / چه دوستی است که با دوستان نمی‌پایی؟
(۲) به عمر خویش کسی کامی از تو برنگرفت / که در شکنجه‌ی بی‌کامیش نفرسایی
(۳) هر آن زمان که ز تو مردمی برآساید / درست شد به حقیقت که مردم‌آسایی
(۴) زمان رفته نخواهد به گریه باز آمد / نه آب دیده، که گر خون دل پیلایی

پاسخ سؤال های فارسی

- ۱- **گزینهی «۴»** (صفحه ی ۵۷ کتاب فارسی، املا)
 «خورد: از مصدر خوردن» / «خرد: کوچک»
 بازگردانی ابیات:
 الف: ای یار دل افروز، برو شادی کن. چرا که غم فردا را، شایسته نیست که امروز بخوریم!
 ب: نشنیدیم که کسی عهد وفاداری را چنان که پروانه ی کوچک به پایان بُرد، به پایان ببرد.
- ۲- **گزینهی «۲»** (صفحه های ۵۸، ۶۰، ۶۱ و ۷۷ کتاب فارسی، واژه)
 گیتی: جهان
- ۳- **گزینهی «۱»** (صفحه های ۷۰ تا ۷۴ کتاب فارسی، املا)
 املا ی «قراضه» به این شکل درست است.
- ۴- **گزینهی «۱»** (صفحه های ۵۴ و ۷۷ و بخش اعلام کتاب فارسی، تاریخ ادبیات)
 «قصه های مجید» اثر هوشنگ مرادی کرمانی و «قصه ی سار و سبب» اثر نادر ابراهیمی است.
- ۵- **گزینهی «۲»** (صفحه ی ۴۴ مهارت های نوشتاری، دانش های ادبی)
 برای نهاد مفرد، فعل مفرد و برای نهاد جمع فعل جمع می آید. پس: «ماه و خورشید به منازل خود می رسند.»
- ۶- **گزینهی «۱»** (صفحه ی ۶۸ کتاب فارسی، دانش های ادبی)
 «است» که فعل اسنادی است، در انتهای مصراع گزینهی «۱» آمده است.
- ۷- **گزینهی «۳»** (صفحه ی ۶۲ کتاب فارسی، دانش های ادبی)
 در بیت صورت سؤال، شاعر می گوید تا زمان مرگ در پی خوبان جهان خواهد بود:
 «پیش از آن که کاسه ی چشم ما پر از خاک شود، چشم ما در پی خوبان جهان خواهد بود.»
 در جمله ی «کاسه ی چشم ما پر از خاک شود»، «کاسه» نهاد است. در گروه «چشم ما» نیز «ما» مضاف آلیه است.
- ۸- **گزینهی «۴»** (صفحه های ۶۲ و ۶۳ کتاب فارسی، دانش های ادبی)
 طبق قاعده های زبان فارسی، معمولاً نهاد در ابتدا و فعل در انتهای جمله می آید و باقی ارکان جمله، نظیر مفعول و متمم و مسند، در بین این دو جابه جایی ارکان جمله در بیت گزینهی «۴» واضح است: چگونه در هوای وصال بال باز کنم، چرا که مرغِ دلم در آشیان فراق، پر ریخت.
- ۹- **گزینهی «۳»** (صفحه های ۴۹ و ۵۰ کتاب فارسی، مفهوم)
 قلب، بر خلاف لانه ی گنجشک، دوام دارد. هم چنین بیت «ب» در وصف کسانی است که آزاد هستند، یعنی وارسته اند.
- ۱۰- **گزینهی «۴»** (مشابه صفحه های ۶۵ تا ۶۷ کتاب فارسی، مفهوم)
 هم عبارت صورت سؤال و هم بیت گزینهی «۴»، گذر زمان را به خاطر می آورند و به مخاطب هشدار می دهند که قدر زمان زندگی خود را بدانند: زمان رفته با گریه باز نخواهد گشت؛ آب چشم که هیچ، حتی اگر خون دل هم بریزی.